
Europos Sąjungos Teisingumo Teismas

Raida

- ❑ Europos Sąjungos Teisingumo Teismas (ESTT) įsteigtas 1952 m. pagal EAPB sutartį.
 - ❑ SEA - 1989 m. prie Teisingumo Teismo įsteigtas Pirmosios instancijos teismas.
 - ❑ 2009 m. Lisabonos sutartis - Pirmosios instancijos teismas tapo reformuotas Bendrasis Teismas.
 - ❑ 2004 m. Tarybos sprendimo pagrindu yra įsteigtas Europos Sąjungos tarnautojų teismas (atskira teismo kolegija).
 - ❑ Buveinė – Liuksemburgas.
-

ETT jurisdikcija

- ❑ Europos Sąjungos Teisingumo Teismas apima Teisingumo Teismą, Bendrąjį Teismą ir specializuotus teismus.
 - ❑ *jurisdictio* = *ius* – teisė; *dicere* – spręsti.
 - ❑ Vadovaudamasis Sutartimis Europos Sąjungos Teisingumo Teismas:
 - priima sprendimus dėl ES valstybės narės, institucijos ar fizinio arba juridinio asmens pateiktų ieškinių;
 - ES valstybių narių teismų prašymu priima prejudicinius sprendimus dėl Sąjungos teisės išaiškinimo arba institucijų priimtų aktų galiojimo;
 - priima sprendimus kitais Sutartyse nustatytais atvejais.
 - ❑ ES sutartis 19 str.
-

ETT jurisdikcijos nebuvimas

- ❑ SESV 275 str. Europos Sąjungos Teisingumo Teismo jurisdikcijai nepriklauso nuostatos dėl bendros užsienio ir saugumo politikos bei jų pagrindu priimti aktai.
 - ❑ SESV 276 str. Europos Sąjungos Teisingumo Teismo jurisdikcijai, vykdant savo įgaliojimus, susijusius su trečiosios dalies V antraštinės dalies 4 ir 5 skyrių nuostatomis dėl laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės, nepriklauso prižiūrėti, ar valstybės narės policijos ar kitų teisėsaugos tarnybų atliktos operacijos yra teisėtos ar proporcingos arba kaip valstybės narės vykdo joms priklausančias pareigas palaikyti viešąją tvarką bei užtikrinti vidaus saugumą.
-

-
- Protokolo (Nr. 36) dėl Lisabonos sutarties pereinamojo laikotarpio nuostatų 10 str.: visiška ESTT jurisdikcija ex trečiojo ramsčio srityje bus taikoma tik praėjus penkeriems metams nuo Lisabonos sutarties įsigaliojimo.
-

ES tarnautojų teismas

- ❑ Europos Sąjungos tarnautojų teismas yra įsteigtas pagal 2004 m. lapkričio 2 d. Tarybos sprendimą įsteigiantį Europos Sąjungos tarnautojų teismą (2004/752/EB, Euroatomas).
 - ❑ Pagal SESV 257 str. Tarybai yra suteiktos galios sudaryti teisėjų kolegijas, nustatyti kolegijos organizavimo taisykles ir jai suteikiamos jurisdikcijos mastą.
-

Tarnautojų Teismo sudėtis ir skyrimo tvarka

- ❑ Tarnautojų teismą sudaro septyni teisėjai.
 - ❑ Teisėjai skiriami šešerių metu laikotarpiui. Baigę kadenciją teisėjai gali būti paskiriami kitai kadencijai.
 - ❑ Teisėjus skiria Taryba.
 - ❑ Teismo pirmininkas renkamas iš teisėjų sudėties trejų metu kadencijai, jis gali būti perrinktas kitai kadencijai.
 - ❑ Tarnautojų teismas posėdžiauja iš trijų teisėjų susidedančiose kolegijose.
 - ❑ Darbo reglamento numatytuose atvejuose Teismas gali posėdžiauti visos sudėties ir penkių teisėjų arba vieno teisėjo kolegijomis.
-

Tarnautojų teismo jurisdikcija

- ❑ Jo jurisdikcijai priklauso spręsti Sąjungos ir jos tarnautojų ginčus neperžengiant Sąjungos pareigūnų tarnybos nuostatuose ir kitų tarnautojų įdarbinimo sąlygose nustatytų ribų ir laikantis juose numatytų sąlygų.
 - ❑ SESV 270 str.
 - ❑ Protokolas Nr. 3 prie SESV dėl Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 1 priedas.
-

-
- ❑ Apeliacinis skundas – Bendrasis Teismas.
 - ❑ Apeliacinis skundas turi būti paduotas per du mėnesius nuo Tarnautojų teismo galutinio sprendimo paskelbimo.
 - ❑ Apeliacinį skundą gali paduoti tik proceso šalys.
 - ❑ Apeliacinis skundas gali būti paduotas tik teisės klausimais ir tokiais pagrindais:
 - ❑ dėl tarnautojų teismo kompetencijos trūkumo;
 - ❑ dėl padaryto teismo proceso tvarkos pažeidimo, kuris neigiamai įtakojo apelianto interesus;
 - ❑ dėl teismo padaryto ES teisės pažeidimo.
-

Procesas Tarnautojų Teisme

- **Rašytinė proceso dalis**
 - Ieškinio pateikimas teismui;
 - Laikinosios apsaugos priemonės (jeigu prašoma);
 - Prašymas suteikti teisinę pagalbą (jeigu prašoma);
 - Ieškinio įteikimas atsakovui per Teismo kanceliariją;
 - Pranešimas apie ieškinį Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje, C serija;
 - Atsiliepimas į ieškinį;
 - Dublikas ir triplikas (jeigu prašoma);
 - Bylos paskyrimas kolegijai ir teisėjo pranešėjo paskyrimas
-

□ **Žodinė proceso dalis**

- Teismo posėdis;
- Teismo posėdžio pranešimas;
- Teisėjų pasitarimas;
- Teismo sprendimo paskelbimas.

□ **Draugiškas susitarimas**

- Visose bylos stadijose Tarnautojų teismas gali apsvarstyti draugiško šalių ginčo sprendimo galimybes

□ **Bylinėjimosi išlaidos**

- Procesas yra nemokamas.
-

Bendrasis Teismas

- ❑ Sudėtis ir skyrimo tvarka
 - ❑ Bendrąjį Teismą šiuo metu sudaro 27 teisėjai – po vieną iš kiekvienos valstybės narės.
 - ❑ Teisėjai yra skiriami valstybių narių vyriausybių bendru sutarimu šešerių metų kadencijai pasikonsultavus su SESV 255 straipsnyje numatytu komitetu ir turi teisę būti paskirti kitai kadencijai.
-

-
- ❑ Bendrojo Teismo nariai gali būti kviečiami atlikti generalinio advokato užduotį.
 - ❑ Generalinio advokato pareiga – viešame posėdyje visiškai nešališkai ir nepriklausomai teikti motyvuotą išvadą dėl tam tikrų Bendrajam Teismui pateiktų bylų, stengiantis Bendrajam Teismui padėti atlikti savo uždavinį.
 - ❑ Teismo narys, pakviestas byloje atlikti generalinio advokato užduotį, negali dalyvauti priimant tos bylos sprendimą.
-

Bendrojo Teismo jurisdikcija

- Bendrasis Teismas turi užtikrinti, kad aiškinant ir taikant Steigimo sutartis bei atitinkamų ES institucijų priimtus aktus būtų laikomasi teisės.
 - SESV 256 str.
-

Bendrojo Teismo jurisdikcija

- ❑ **Ieškinys dėl panaikinimo**
 - ❑ Fizinių ar juridinių *asmenu* pareikštus tiesioginius ieškinius dėl Europos Sąjungos institucijų, įstaigų ir organų teisės aktų (kurie yra jiems skirti arba kurie tiesiogiai ir konkrečiai su jais susiję) ir dėl reglamentuojančio pobūdžio teisės aktų (tiesiogiai su jais susijusių ir dėl kurių nereikia patvirtinti įgyvendinančių priemonių);
 - ❑ Pavyzdžiui, įmonės pareikštas ieškinys dėl Komisijos sprendimo skirti jai baudą;
 - ❑ Pagrindai - kompetencijos trūkumas, esminio procedūrinio reikalavimo pažeidimas, Sutarčių ar kokios nors su jų taikymu susijusios teisės normos pažeidimas arba piktnaudžiavimo įgaliojimais.
 - ❑ SESV 263 str.
-

- ❑ **Ieškinys dėl neveikimo**

- ❑ ... Kiekvienas fizinis ar juridinis asmuo pirmesnėse pastraipose išdėstytomis sąlygomis gali paduoti Teismui skundą, kad Sąjungos institucija arba įstaiga ar organas to asmens atžvilgiu nepriėmė kokio nors akto, išskyrus rekomendaciją ar nuomonę ...

- ❑ SESV 265 str.

-
- ❑ **ES valstybių narių pareikštus ieškinius Komisijai;**
 - ❑ ES valstybių narių pareikštus ieškinius Tarybai dėl teisės aktų, priimtų **valstybės pagalbos, prekybos apsaugos priemonių** („dempingo“) srityse, ir dėl teisės aktų, priimtų jai vykdančioms įgyvendinimo įgaliojimus;
 - ❑ ieškinius **ES prekių ženklo srityje;**
 - ❑ ieškinius dėl Sąjungos augalų veislių tarnybos ir Europos cheminių medžiagų agentūros sprendimų.
-

-
- ❑ **Ieškinys dėl žalos atlyginimo**
 - ❑ SESV 268 str.
 - ❑ **Ieškinys dėl ES tarnybos santykių**
 - ❑ SESV 270 ir 272 straipsniuose nurodytus ieškinius, išskyrus tuos, kurie yra skirti specializuotam teismui, įsteigtam pagal 257 straipsnį, ir tuos, kurie pagal Statutą yra palikti Teisingumo Teismui.
 - ❑ **Ieškinys pagal arbitražinę išlygą**
 - ❑ SESV 272 str.
-

-
- ❑ **Apeliaciniai skundai dėl specializuotų teismų sprendimų**
 - ❑ Apeliacinis skundas dėl Bendrojo Teismo sprendimų gali būti paduodamas Teisingumo Teismui tik teisės klausimais ir laikantis statute numatytų sąlygų bei neperžengiant jame nustatytų ribų.
 - ❑ SESV 256 str.
-

Prejudicinio sprendimo specifika

- ❑ Konkrečiose Statuto nustatytose srityse Bendrojo Teismo jurisdikcijai priklauso nagrinėti ir spręsti klausimus, pateiktus pagal 267 straipsnį dėl prejudicinio sprendimo.
 - ❑ Tais atvejais, kai Bendrasis Teismas mano, kad byloje reikalingas principinis sprendimas, galintis turėti įtakos Sąjungos teisės vienovei ar darnumui, jis gali perduoti bylą Teisingumo Teismui, kad šis spręstų.
 - ❑ Bendrojo Teismo sprendimus klausimais, perduotais dėl prejudicinio sprendimo, tais atvejais, kai yra didelis pavojus, kad bus paveikta Sąjungos teisės vienovė ar darnumas, išimties tvarka Statute nustatytomis sąlygomis gali peržiūrėti Teisingumo Teismas.
-

Procesas Bendrame Teisme

□ Rašytinė proceso dalis:

- Ieškinys;
 - Laikinosios apsaugos priemonės;
 - Ieškinio įteikimas atsakovui per kanceliariją;
 - Pranešimas apie ieškinį ES Oficialiajame leidinyje, C serijoje;
 - Bylos paskyrimas konkrečios sudėties teismui; Teisėjo pranešėjo paskyrimas;
 - Atsiliepimas į ieškinį;
 - Dublikas ir triplikas;
 - Teisėjas pranešėjas parengia preliminarų pranešimą;
 - Teisėjų kolegijos pasitarimas.
-

□ **Žodinė proceso dalis:**

- Teismo posėdžio pranešimas;
 - Teismo posėdis;
 - Teisėjų pasitarimas;
 - Sprendimo priėmimas ir paskelbimas.
-

Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sudėtis ir skyrimo tvarka

- ❑ Teisingumo Teismą sudaro 27 teisėjai ir 8 generaliniai advokatai.
 - ❑ Teisėjai ir generaliniai advokatai skiriami valstybių narių vyriausybių bendru sutarimu šešerių metų kadencijai.
 - ❑ *Valstybių narių vyriausybės sprendimą dėl teisėjų ir generalinių advokatų skyrimo priima pasikonsultavusios su Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 255 str. numatytu komitetu.*
-

-
- ❑ Teisėjai ir generaliniai advokatai yra “aukščiausias pareigas savo šalyje užimantys teisėjai arba ypač kompetentingi teisininkai, kurių nepriklausomybė nekelia abejonių”.
 - ❑ Teisingumo Teismą sudaro po vieną teisėją iš kiekvienos valstybės narės.
 - ❑ SESV 253 str.
-

-
- ❑ Teisingumo Teismą sudaro po vieną teisėją iš kiekvienos valstybės narės.
 - ❑ Europos Sąjungos Teisingumo Teismas užtikrina, kad aiškinant ir taikant Sutartis būtų laikomasi teisės.
 - ❑ ES valstybės narės numato teisių gynimo priemones, būtinas užtikrinant veiksmingą teisminę apsaugą Sąjungos teisei priklausančiose srityse.
-

Teisingumo teismo jurisdikcija

- ❑ **Ginčai tarp ES valstybių narių**
 - ❑ Teisminė procedūra.
 - ❑ SESV 259 str.
 - ❑ Arbitražinė procedūra.
 - ❑ Teisingumo Teismo jurisdikcijai priklauso spręsti visus valstybių narių tarpusavio ginčus, susijusius su Sutarčių dalyku, jei tokie ginčai jam pateikiami pagal specialų šalių susitarimą.
 - ❑ SESV 273 str.
-

-
- ❑ **Ginčai tarp ES valstybės narės ir ES Institucijų**
 - ❑ Priežiūros ieškinys. SESV 258 str.; 259 str.
 - ❑ Ieškinys dėl panaikinimo. SESV 263 str.
 - ❑ Ieškinys dėl neveikimo. SESV 265 str.
 - ❑ Ieškiniai dėl įsipareigojimų pagal Europos Investicinio Banko įstatus ir jo organų sprendimus. SESV 271 str. a); b); c).
 - ❑ Ieškiniai dėl nacionalinių bankų įsipareigojimų pagal ECB įstatus. SESV 271 str. d).
-

-
- **Ginčai tarp ES Institucijų**
 - ieškinys dėl panaikinimo (SESV 263 str.);
 - ieškinys dėl neveikimo (SESV 265 str.),
-

Prejudicinio sprendimo procedūra:

- Sutarčių išaiškinimo;
 - Sąjungos institucijų, įstaigų ar organų aktų galiojimo ir išaiškinimo.
 - ❑ Kreipiasi valstybės narės nacionaliniai teismai:
 - Teisė kreiptis dėl prejudicinio sprendimo;
 - Pareiga kreiptis dėl prejudicinio sprendimo.
 - ❑ SESV 267 str.
-

Nacionalinio teismo apibrėžimas ETT praktikoje

- ❑ ETT praktika:
 - ❑ įsteigta vadovaujantis teisės aktais
 - ❑ veikla pasižymi tęstinumu;
 - ❑ priimant sprendimą yra vadovujamasi įstatymais ir kitais teisės aktais;
 - ❑ sprendimai yra šalims privalomi;
 - ❑ jos nariai yra paskirti valstybės valdžios;
 - ❑ institucijos nepriklausomumas.
 - ❑ ETT Dorsch Consult byla C-54//96
-

-
- ❑ Taikoma ne tik teismams;
 - ❑ VĮ Registrų Centras;
 - ❑ LR konkurencijos taryba;
 - ❑ LR vartotojų apsaugos tarnyba;
 - ❑ LR mokestinių ginčų komisija;
 - ❑ Kitos institucijos.
-

Acte clair doktrina

- ❑ Nacionaliniam teismui nėra pareigos kreiptis į ETT
 - ✓ jei keliamas klausimas iš esmės yra tapatus tam, dėl kurio analogišku atveju jau buvo priimtas prejudicinis sprendimas.
 - ❑ ETT Da Costa en Schaake byla C - 28/62.
 - ❑ Nacionaliniam teismui nėra pareigos kreiptis į ETT
 - ✓ iškeltas klausimas nėra svarbus bylai (neturėtų jokios įtakos bylos baigčiai);
 - ✓ tinkamas EB teisės taikymas yra toks akivaizdus, kad dėl to negali kilti jokių pagrįstų abejonių.
 - ❑ ETT Cilfit byla C - 283/81.
-

Prejudicinio sprendimo priėmimas skubos tvarka

- ❑ Požymiai:
 - Supaprastinimas proceso (nereikalaujama Generalinio Advokato išvados; trumpesni terminai atsiliepiams);
 - Sprendimas priimamas sutrumpintais terminais;
 - Ypatingos skubos atveju praleidžiama rašytinė proceso dalis.
 - ❑ Taikymas:
 - Asmens laisvės apribojimo atveju;
 - Ginčams dėl tėvų teisių, vaikų globos;
 - Kitoms sritims dėl laisvės saugumo ir teisingumo erdvės
SESV 264 str.
-

Prejudicinio sprendimo priėmimas pagreitinta tvarka

- ❑ Sprendimas neatidėliotinai reikalingas
 - ❑ Teismo pirmininkas užklausia Generalinį advokatą;
 - ❑ Procesas vyksta sutrumpintais terminais (ne trumpesni kaip 15 d. terminai pastaboms);
 - ❑ Procedūra taikoma išimties tvarka.
 - ❑ Teisingumo teismo procedūros reglamento 104 a str.
-

Procesas Teisingumo Teisme

□ **Ieškinys**

- Ieškinio įteikimas atsakovui per kanceliariją;
 - Pranešimas apie ieškinį ES oficialiajame leidinyje (C serija);
 - Laikinosios apsaugos priemonės (jeigu prašoma);
 - Atsiliepimas į ieškinį;
 - Dublikas ir triplikas (jeigu prašoma);
 - Teisėjo pranešėjo ir generalinio advokato paskyrimas;
-

-
- ❑ Prejudicinio sprendimo procedūra
 - Nacionalinio teismo sprendimas ar nutartis dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą;
 - Vertimas į kitas oficialiąsias Europos Sąjungos kalbas;
 - Pranešimo apie pateiktus prejudicinius klausimus paskelbimas ES oficialiajame leidinyje (C serija);
 - Pranešimas atitinkamoms šalims, valstybėms narėms, Sąjungos institucijoms, EEE valstybėms ir ELPA priežiūros institucijai, Šalių, ES valstybių ir institucijų rašytinės pastabos.
-

-
- ❑ Teisėjas pranešėjas parengia preliminarų pranešimą;
 - ❑ Teisėjų ir generalinių advokatų bendras posėdis;
 - ❑ Bylos paskyrimas konkrečios sudėties teismui.
-

□ **Žodinė proceso dalis**

- Teismo posėdis;
 - Generalinio advokato išvada;
 - Teisėjų pasitarimas;
 - Sprendimas.
-

ETT sprendimų vykdymas

- ❑ Europos Sąjungos Teisingumo Teismas konstatuojant, kad valstybė narė neįvykdė kokios nors pareigos pagal Sutartis, reikalauja, kad ta valstybė narė imtųsi būtinų priemonių Teismo sprendimui įvykdyti.
 - ❑ Komisija manydama, kad valstybė narė nesiėmė būtinų priemonių Teismo sprendimui įvykdyti, tai ji, suteikusi tai valstybei galimybę pateikti savo pastabas, gali kreiptis į Teismą.
 - ❑ Reikalavimas sumokėti vienkartinės sumos arba periodinės baudos dydį.
 - ❑ Atvejai nereikalaujantis vykdymo.
-

-
- ❑ ETT dėl sprendimo nevykdymo gali paskirti sumokėti vienkartinę sumą arba periodinę baudą.
 - ❑ Tarybos, Komisijos ar Europos centrinio banko aktai, kuriais asmenims, išskyrus valstybes, skiriama pinigine prievolė, vykdomi privaloma tvarka.
-

ES valstybės narės teisės taikymas vykdymo metu

- ❑ Vykdytą reglamentuoja civilinio proceso taisyklės, galiojančios toje valstybėje, kurioje jis vykdomas.
 - ❑ Vykdomąjį raštą neatliekant jokių formalumų, tik patikrinus sprendimo autentiškumą, prie sprendimo prideda nacionalinė institucija, kurią šiam tikslui paskiria kiekvienos valstybės narės vyriausybė ir apie kurią praneša Komisijai ir Europos Sąjungos Teisingumo Teismui.
-

-
- ❑ Vykdyką galima sustabdyti tik Teismo sprendimu.
 - ❑ SESV 280 str.; 299 str.
-

Vykdomieji Raštai

- Vykdomuosius raštus dėl Europos Sąjungos Tarybos ar Europos Komisijos sprendimų, kuriais asmenims, **išskyrus valstybes**, skiriama piniginė prievolė, taip pat dėl Europos Teisingumo Teismo sprendimų suinteresuotos šalies prašymu nedelsdamas, bet ne vėliau kaip per penkias darbo dienas išduoda Lietuvos apeliacinis teismas.
-

-
- 2008 m. lapkričio 13 d. Lietuvos Respublikos civilinį procesą reglamentuojančių Europos Sąjungos ir tarptautinės teisės aktų įgyvendinimo įstatymas Nr. X-1809, [2 str.].
-